

Jan Gogola st.: Úvod maturitního ročníku 1962

Vážení a milí spolužáci, starší kolegové, přítomní profesori a ctihodné vedení gymnázia.

Je tomu již hodně let, co jsem byl na setkání Stařešinů poprvé. S užasлым obdivem jsem se tenkrát díval na tváře mužů a žen, kteří maturovali ještě za 1. republiky a stejně tak poslouchal jejich vzpomínky na mládí. Zároveň, proč to nepřiznat, jsem se velmi naivně domníval, že mé generace se tyto akce a zvyky vlastně netýkají a když, tož za tak velice dlouhou dobu, že není nutno se tím zabývat. No a už je to tady. Velmi nenápadně se rozhlížím, zda event. nezahlednu mladíka či mladici, kteří si při pohledu na mne říkají, že jde o typický příklad exponátu, který, když vychází z muzea, spustí alarm.

Náš školní ročník se téměř celý narodil ve válečném roce 1944, byv doplněn několika pozdními rodáky z konce roku předchozího.

Do školy jsme proto začali chodit v roce 1950. A nezačalo to špatně! Naše soudružka učitelka nám ihned sdělila, že máme veliké štěstí, protože až budeme národní školu končit, bude už v naší republice komunismus a skoro všechno bude zadarmo.

Když jsem to doma radostně oznamoval rodičům, otec začal dýchat hodně přerývaně, velmi zrudl a když ho maminka odváděla pryč, nějak divně na mě hleděl.

Ten komunismus ale přišel ještě o dva roky dřív, než říkala soudružka učitelka. Jedné neděle otec celou rodinu honil po restauracích a cukrárnách, jinde totiž nebylo otevřeno, a já se dvěma bratry jsme si mohli poroučet, cokoliv jsme viděli. Je sice pravda, že zanedlouho jsme už neviděli nic, ale já jsem díky měnové reformě zažil poprvé a naposled pocit, jaký asi mívají milionáři, kteří na nějakou tu korunu nehledí, neboť hledět nemusí.

V roce 1958 jsme ukončili osmiletku závěrečnou zkouškou, tzv. malou maturitou. Je zajímavé, že rok poté už se tyto zkoušky nekonaly. Náš ročník byl ovšem předurčen k dalšímu testování, jež nás kalilo do ocelova. Nastoupili jsme totiž do 9. třídy 11-leté střední školy, na konci třídy desáté jsme se stali studenty dvanáctileté střední školy a maturovali jsme na středně všeobecně vzdělávací škole. Je možné, že jsme z toho všeho i my poněkud zevšeobecněli. K tomu významně přispěl i nový předmět, který byl zase zaveden až pro nás a po nás opět zrušen. Byla to tzv. Výrobní praxe. Každou středu jsme se tři roky místo do školy odebírali do výroby. Ačko do Letu, béčko do Mikrotechny neboli Mesitu a naše céčko se půlilo – děvčata do tzv. lesnického výzkumáku v Kunovském lese, kluci a několik spolužaček do JZD Mařatice. Do výroby rostlinné i živočišné. Práci se zvířaty jsme ale zásluhou plemenného kance Menelika záhy opustili. Menelik totiž neakceptoval počínání jednoho spolužáka a donutil ho proskočit dveřním okýnkem, koncipovaným tak nanejvýš pro vlaštoky. Od té doby se mně fyzikální zákony nejeví jako dostatečně exaktní, vektory pohybu a tření totiž v tomto případě zcela absentovaly.

Je ovšem nutno spravedlivě dodat, že jsme si z JZD odnesli do života i důležité poznatky a trvalé dovednosti. Družstevní vinný sklep v mařatických vinohradech, jde o první sklep nad vinárnou u Dvořáků a nyní je moc pěkně opraven, byl rovněž naším pracovištěm. A občas jsme i ochutnávali a zároveň naslouchali školení o víně. Pracovali jsme proto uvnitř sklepa i v jeho okolí velice rádi a velice zodpovědně.

A samozřejmě výsledky této naší práce také hodně přispěly k rozhodnutí Antonína Novotného zřídit u nás v roce 1960 socialismus a tím pádem i ČSSR.

Z uvedené historie našeho středoškolského studia vyplývá, že reforma čs. a českého školství je permanentní proces zahájený senilním akademikem Nejedlým, který už asi nikdy neskončí.

Zvláště když budou v jeho čele stát ministři typu toho předposledního, duševního to Meresjeva nezvykle velkého formátu.

Při takové události, jakou dnes společně prožíváme a kdy se vracíme do krajiny mládí, je více než pochopitelné, že se nás zmocňuje nostalgie, často i sentiment, a pamatujeme si především to hezké, co jsme ve škole prožili. Hlavně při takových příležitostech se totiž uplatňuje naše schopnost vytěšňovat vzpomínky smutné či nepříjemné. Já jsem ale přesvědčen, že naše paměť nemá být selektivní, že je nutno si připomínat i příběhy, situace a činy neblahé a nepěkné. My jsme přece chodili na gympl, který se tak nesměl nazývat, v 50. letech. V jejich polovině, nedlouho před maturitou, byl z jedenáctiletky vyhozen Ivan Palacký. Za vyslovení názoru, za několik vět, které udala jeho spolužačka. A nikdo z vedení školy, ani žádný z učitelů, nezmínil vyšší princip mravní a nezastal se ho. Aby mně bylo rozuměno, já to nikomu nevyčítám, jen konstatuji. Ale strašně, strašně mě mrzí, že se nikdo takový nenašel.

V letech 1958 – 1962 jsme se o Masarykovi dozvěděli jen to, že střílel do dělníků. 28. říjen byl Dnem znárodnění. Atentát na Heydricha byl nezodpovědným činem londýnské emigrace. Budoval se šťastný zítřek a v kriminálech seděly tisíce nevinných lidí.

Mnozí se na svobodu dostali teprve v r. 1967!

A Karel Čapek se stal maturitní otázkou až v r. 1962. Zaslouhou sovětského literárního historika.

My jsme ale zároveň prožívali všechno, co k onomu věku náleží. První lásky a první zklamání z prvních lásek. Taneční v Redutě, kde na jedné straně žhnula tři velká kamna a bylo tam vedro jako u vysokých pecí a na protilehlé stěně se tvořily ledové krystaly, skvěle jsme se bavili na vánočních večírcích s krycím názvem Děda Mráz, užívali jsme si sport ve škole i na Slovácké, prožili jsme dva famózní lyžařské zájezdy na Martinské hole a také jsme brali z kulturní nabídky našeho města – Slovácké divadlo, muzeum, galerie, folklór, jazz, abonentní koncerty vážné hudby, to všechno na nás působilo přímo i nepřímo, protože toto město má, patrně již od příchodu jezuitů, kulturní a umělecký genius loci, který je stále přítomen. Doufejme, že nafurt.

Tento duch místa se podle mého názoru rovněž postaral o vznik úžasného společenství gymnaziálních Stařešinů. Vězte, že – pokud nás tedy přiberete – si této pocty budeme velmi považovat.

Přeju nám všem, abychom se zde co nejdéle setkávali v radosti a pocitu sounáležitosti. Aby studenti a absolventi hradištského gymnázia patřili k nejlepším všude, kde se v životě ocitnou a škola si stále držela vysokou prestiž a zároveň umožňovala smysluplné a krásné prožívání toho úžasného věku gymnaziálního.

Děkuji vám za trpělivost a jménem maturitního ročníku 1962 vás všechny zdravím.